

AKADEMIN FÖR HÄLSA OCH ARBETSLIV
Avdelningen för hälso- och vårdvetenskap

Ledares uppfattningar om barnidrott och tävling

En kvantitativ studie baserad på webbenkäter

Linnea Fahlberg

2016

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Idrottsvetenskap
Idrottsvetenskapliga programmet, inriktning hälsofrämjande livsstil
Examensarbete Idrottsvetenskap

Handledare: Anna Efverström
Examinator: Göran Svedsäter

Abstrakt

Bakgrund: Tävlings inom barnidrotten är någonting som diskuteras mycket idag. Ska barn tävla eller inte? Tidigare studier har visat att många av de barn som idrottar tycker att själva matchen eller tävlingen räcker som tävlingsmoment. Vikten av kunniga ledare har också visats i tidigare studier, då barn även utvecklar sina personliga färdigheter av att idrotta.

Syfte: Syftet med studien är att undersöka Gävleborgs idrottsledares uppfattningar om barns tävlande i den organiserade idrotten.

Metod: I studien används en kvantitativ metod för att undersöka uppfattningarna hos en bredd av barn- och ungdomsledarna inom idrotten, från ett flertal olika idrotter.

Insamlingsmetoden är webbenkät. Med samarbete från Gävleborgs Idrottsförbund och SISU Idrottsutbildarna har enkäten skickats ut till idrottsledare i Gävleborgs län.

Resultat och diskussion: Respondenterna är 346 idrottsledare i Gävleborgs län, både män och kvinnor, och de representerar ett flertal olika idrotter. Resultatet visar att majoriteten av ledarna tycker att barn kan tävla, men att det kan ske utan seriespel och tabeller. Ledare uppfattar att föräldrar tycker det är viktigare med seriespel och tabeller än vad de uppfattar att barnen själva tycker. Många av ledarna uppfattar att barn kan hantera vinster och förluster i idrotten, medan vuxna ledare och föräldrar inte kan hantera det lika bra.

Slutsats: Slutsatser som kan dras är att många ledare i Gävleborg menar att barnidrotten kan innehålla tävlingsmoment, utan seriespel och tabeller. Tävlings inom barnidrotten kan många gånger uppfattas som ett vuxenproblem, medan barnen själva inte uppfattas ha problem med tävling inom idrotten, enligt ledarna.

Innehåll

Abstrakt	1
1 Inledning	3
2 Bakgrund	4
2.1 Begreppen tävling och organiserad idrott.....	4
2.2 Idrottens styrning av barnidrott	5
2.3 Tävling i kombination med barn- och ungdomsidrott	6
2.4 Påverkan på barn	7
3 Syfte	8
3.1 Frågeställningar	8
4 Metod	8
4.1 Urval	9
4.2 Datainsamling	9
4.3 Etik.....	10
4.4 Analys	10
5 Resultat	11
5.1 Idrottsledarna	11
5.2 Uppfattningar om tävling och seriespel inom barnidrotten	12
5.3 Uppfattningar om syftet med barns idrottande	15
5.4 Uppfattningar om barns, föräldrars och ledares åsikter.....	16
6 Diskussion	18
6.1 Resultat	18
6.2 Metod.....	21
6.3 Vidare studie.....	23
7 Slutsats	24
Litteraturförteckning	25
Bilagor	27
Bilaga 1 – Enkät	27
Bilaga 2 – Missivbrev	31

1 Inledning

Barns tävlande är ett aktuellt ämne inom idrottsvärlden idag. Det pratas och diskuteras en hel del om att barn tävlar i det mesta, och vissa tycker bättre om tävlandet än andra. Diskussioner finns bland annat om att barn idrottar bara för att det är roligt och för att ha en fritidsaktivitet, där vinna eller förlora inte ska spela någon roll. En del idrotter har seriespel och tävling långt ner i åldrarna, medan andra idrotter har tagit bort eller är på väg att ta bort seriespel med tabeller inom barnidrotten.

De idrotter i Sverige som har börjat engagera sig i om barnidrott ska förknippas med seriespel och tabeller är främst innebandy, fotboll och hockey. Innebandyn är en sport där förbundet har stoppat seriespel med tabeller för barn upp till 12 år, och Svenska fotbollsförbundet har beslutat att från och med år 2017 kommer seriespel med tabeller för barn under 13 år stoppas. Ishockeyn vill inte vara sämre, hockeyförbunden har diskuterat och lagt fram ett förslag på att sluta med seriespel och tabeller för barn under 13 år. Beslut om detta förslag går igenom eller inte kommer att tas under år 2016. Att dessa förändringar sker väcker tankar och åsikter hos många idrottsintresserade. Eftersom att samhället idag är både positiva och negativa till dessa typer av förändringar, utgör det en del av intresset för denna undersökning.

Riksidrottsförbundet, 2014, hävdar att ledare inom barn- och ungdomsidrotten ska, för barnens bästa utvecklingsmöjlighet, ha grundläggande kunskaper inom barns fysiska, psykiska och sociala utveckling (Riksidrottsförbundet, 2014). Ledare bör enligt Riksidrottsförbundet ha dessa kunskaper så att:

Barn och ungdomar erbjuds träning som stimulerar och utvecklar dem, samtidigt som skador, överbelastning, utslagning eller andra negativa aspekter undviks.
(Riksidrottsförbundet, 2014, p. 8).

Ledare och vuxna har stor inverkan på hur barnidrotten ser ut idag. Många gånger förs tankar och åsikter från ledare och vuxna över till barnen (UngdomsBarometern, 2003) (Chan, et al., 2010), exempelvis uppmuntras barn ofta när de har vunnit en match. Sådan uppmuntring kan många gånger leda till någonting positivt för barnen, då barnen till exempel får höra att de har kämpat bra och varit duktiga. Efter att innebandyn år 2002 tog bort seriespel med tabeller för barn gjordes en undersökning i Uppsala. Främst barn, men också föräldrar intervjuades kring deras tankar om att seriespel med tabeller tagits bort (UngdomsBarometern, 2003).

UngdomsBarometern fick i uppdrag av Svenska Innebandyförbundet och Riksidrottsförbundet att genomföra undersökningen. Ett intressant resultat i denna studie var

att barnen mest var intresserade av att ha roligt och att vinna just den matchsituationen. Det var inte, enligt de flesta barnen, så viktigt att det fanns tabeller som räknade poäng, eftersom att de vet att tabeller kommer när de bli äldre. Barnen påpekade också att om det räknas poäng i tabeller så skulle de nog kolla hur laget ligger till, men samtidigt är det ingenting som är viktigt eller som de saknar. Föräldrarna visade däremot större intresse i att räkna poäng i tabeller, för kommande seriesegrar och liknande. Det visade sig också att det ofta är vuxna som introduserar tabeller för barnen, och många föräldrar för egna tabeller med poäng för att kunna se hur barnets lag ligger till (UngdomsBarometern, 2003). Såklart var inte alla barn och föräldrar överens om detta, vilket leder till ett intresse för denna studie. Eftersom att det främst är föräldrarna i studien som var positiva till tabeller med poängssystem, medan det inte var så viktigt för barnen, kommer denna studie visa ledares uppfattningar inom ämnet. Resultatet kan då visa om information behövs spridas om vad som är positivt och negativt för barnen när de idrottar, utifrån ledares uppfattningar, samt informera om vad *Idrotten Vill* strävar efter för att ge barnen det bästa inom idrotten. Det är ju trots allt barnen som idrottar och utvecklas.

Det är alltså viktigare för många barn att vinna en match och ha roligt just i den situationen, men mindre viktigt att se på det hela på lång sikt (UngdomsBarometern, 2003). Barn mäter sig tillräckligt mot varandra när de spelar en match mot ett annat lag. Föräldrarna visade däremot ett större intresse för tabeller och seriespel (UngdomsBarometern, 2003).

2 Bakgrund

2.1 Begreppen tävling och organiserad idrott

Begreppen *tävling* och *organiserad idrott* används en del i denna studie, därför kommer här en kort förklaring till vad som menas med begreppen.

Med *tävling* menas moment som kan utse vinnare, det kan inträffa på både tränings- och tävlingssituationer inom idrotten. I vissa fall i studien specificeras begreppet tävling, och istället skrivs seriespel med tabeller. Vid dessa tillfällen är det endast seriespel med tabeller som menas.

Organiserad idrott betyder föreningsidrott, där alla idrotter som är med i ett idrottsförbund organiserat av Riksidrottsförbundet ingår.

2.2 Idrottens styrning av barnidrott

Riksidrottsförbundets intentioner är att barnidrott ska utövas efter barns intressen och behov. Barnidrott är idrottsverksamhet för barn upp till 12 år, medan ungdomsidrotten pågår från 13 år (Riksidrottsförbundet, 2015). I Sverige är eller har de flesta barn någon gång varit medlem i en idrottsförening, och idrotten utgör därför en viktig del av livet för många (Riksidrottsförbundet, 2015). För att idrottsverksamheten ska bedrivas på ett bra sätt, ska barnidrotten bedrivas utifrån ett barnrättsperspektiv. Barnrättsperspektiv innebär att verksamheten rättar sig efter barnens intressen och behov, där största fokuset ligger på att barnen ska tycka att idrott är roligt samt att barnen vill fortsätta röra på sig (Riksidrottsförbundet, 2015). Träningen för barn, enligt Riksidrottsförbundet, bör vara allsidig, men även kunna uppmuntra barn till att delta i flera idrotter. Att alla barn ska få vara med på lika villkor är viktigt, lika så att resultaten i idrotten ska spela mindre roll hävdar Riksidrottsförbundet (Riksidrottsförbundet, 2015).

Riksidrottsförbundet har tagit fram en verksamhetsidé som heter *Idrotten vill*, som handlar om idrottens idé. Många idrotter är medlemmar i Riksidrottsförbundet, och har tillsammans skapat riktlinjer för idrottens utformning i förbunden och föreningarna. *Idrotten vill* har funnits sedan 1995, då de första riktlinjerna skapades. Sedan 1995 har idéprogrammet reviderats och uppdaterats eftersom. Det är idag många föreningar i Sverige som har sina utgångspunkter för policyskrivningarna från *Idrotten vill* (IdrottenVill, kort vers. 2015). Riksidrottsförbundet beskriver idrott som någonting vi utför för att ha roligt och må bra, samtidigt som idrotten ger fysisk, psykisk, social och kulturell utveckling. Träning, lek, tävling och uppvisning är vad idrotten består av (Idrotten vill, 2015). Idrotten delas upp i barnidrott (upp till 12 år), ungdomsidrott (13-20 år) och vuxenidrott (över 20 år). När det gäller barnidrotten ligger fokus på lek och möjlighet till att prova på olika idrotter, där tävling blir en del av leken. Dock ska tävlingen, enligt verksamhetsidén, alltid ske på barnens villkor, och alla barn ska få vara med på samma villkor.

Seriespel med tabeller har tagits bort eller är på väg att tas bort inom vissa idrotter i barnidrotten. Den främsta anledningen till det är, enligt Riksidrottsförbundet, att dessa system, gör det svårare att låta alla barn vara med (Riksidrottsförbundet & Wahlström, 2016). Med det menas att seriespel och tabeller kan leda till specialisering inom många idrotter, som gör att alla barn inte får vara med, och specialisering inom barnidrotten anses vara för tidigt (Riksidrottsförbundet & Wahlström, 2016). *Idrotten Vill* jobbar för att alla barn ska få vara med (Idrotten vill, 2015), vilket seriespel med tabeller inom barnidrotten kan leda till

motsatsen och uteslutning av de barn som inte har utvecklats inom idrotten tillräckligt snabbt (Riksidrottsförbundet & Wahlström, 2016). Seriesystem med tabeller påverkar inte bara att alla barn inte får vara med, utan i vissa fall kan även fokuset av både föreningar och ledare bli på fel ställe. Ledare mäter sig då ibland mot varandra på fel sätt, som att exempelvis en ledare alltid har gjort ett bättre jobb om laget vinner stort. Ledarjobbet kan vara lika bra om laget förlorar, om spelarna exempelvis har utvecklats och jobbat bra tillsammans, menar Riksidrottsförbundet.

2.3 Tävlning i kombination med barn- och ungdomsidrott

Barn och ungdomar lyssnar mycket på vad vuxna säger angående bland annat feedback och kritik inom idrotten (Chan, et al., 2010). Detta stämmer ganska bra överens med vad som sägs och hörs idag, om att det som vuxna gör och säger påverkar barnen. Många gånger är det föräldrar som är tävlingsinriktade när det gäller idrott, där tävlingsinstinkten påverkar barnen, trots att barnen kanske inte är speciellt fokuserade i att vinna egentligen (UngdomsBarometern, 2003). Ofta börjar och utför barnen en idrott för att det är en rolig aktivitet, där resultatet inte spelar någon roll.

Sedan 1950-talet har barn- och ungdomsidrotten vuxit fram, dock mest intensivt de senaste 30 åren. Barn- och ungdomsidrotten har vuxit fram i lite skymundan av vuxenidrotten, där vuxenidrotten många gånger utgör mönstret av hur idrotten ”ska” se ut (Carlsson & Fransson, 2006). Många individer har en syn på vad de anser att idrott är, och bilden av idrott många har liknar bilden av vuxenidrotten. Utifrån det är det många ledare och vuxna som anser att unga idrottare är som ”vuxna miniatyrer”, där kraven och förväntningarna på barn blir lika höga som hos vuxna (Carlsson & Fransson, 2006). Barn och ungdomsidrotten började anpassas mer till barn och ungdomar under tiden det var fler som började med den organiserade idrotten. Det som främst anpassades till de yngre idrottarna, då det var fler och fler barn och ungdomar som började idrotta, var förminskade planer, kortare distanser och framtagning av lättare utrustning (Fransson, 2006).

Många barn och ungdomar tycker att idrott är en populär och uppskattad aktivitet. Idrotten är en av de mest populära fritidsaktiviteter enligt barn och ungdomar själva, där idrotten ger en hög status. Att vara duktig i sin idrott ger ännu högre status, inom ungdomsgruppen (Norberg, 2011). För en del vuxna idrottare lönar det sig ekonomiskt att vara bra i idrotten, exempelvis för de som lever på sin idrott. Idrottare som spelar bland annat fotboll och hockey, tjänar i vissa fall miljonbelopp på att de presterar bra i sin idrott (Wagnsson & Patriksson, 2007).

Självklart speglar det av sig till barn som idrottar när idrottsstjärnorna syns i exempelvis media, barnen ser upp till sina idoler som vinner matcher och tjänar pengar på det.

Möjligheten och drömmar till ett proffsliv inom idrotten kan väckas tidigt, för både barn, ledare och idrottsklubbar (Wagnsson & Patriksson, 2007). Detta kan leda till en vilja om tidig satsning för att öka möjligheterna till att vinna i idrotten, där vissa idrotter satsar tidigare än andra. Vid tidig satsning och viljan till att vinna kan vissa barn uteslutas från idrotten (Riksidrottsförbundet & Wahlström, 2016), till exempel de barn som utvecklas senare.

Idrotter som gymnastik, simning och konståkning har länge varit idrotter som satsar tidigt på sina barn och ungdomar, det är en del av idrottskulturen inom dessa idrotter (Wagnsson & Patriksson, 2007). Det skiljer sig en del med kulturen inom exempelvis fotboll och hockey, där det många gånger är mindre okej att satsa tidigt i åldrarna. Samtidigt som det satsas tidigt i vissa idrotter, visar det sig som positivt att vara aktiv i många olika idrotter som ung för att lyckas med en elitidrottskarriär (Wagnsson & Patriksson, 2007). Wagnsson och Patriksson (2007) nämner också att de som börjar elitkarriären tidigt, avslutar den också tidigt.

Elitidrottskarriärer håller i genomsnitt på i ungefär lika många år, oavsett om den börjas tidigt eller sent (Wagnsson & Patriksson, 2007).

Idrottskulturerna inom olika idrotter skiljer sig, på samma sätt som olika kulturer i samhället skiljer sig. Det skiljer sig tydligt när det gäller tävling och allvaret i barnidrotten, då vissa idrotter satsar och tävlar i tidig ålder, medan andra idrotter mer eller mindre tar bort tävlingssystemet och seriespel för barn. Oavsett om satsningen inom idrotten kommer tidigt eller sent, påverkas i genomsnitt inte längden på en elitkarriär, om det är det som är målet med idrotten.

2.4 Påverkan på barn

Barn påverkas ofta av vad vuxna säger, tycker och hur de beter sig (Chan, et al., 2010) (UngdomsBarometern, 2003). Ofta är det vuxna som exempelvis introducerar tabeller och poängsystem för barnen. Det kan många gånger komma från att exempelvis föräldrarna följer ett idrottslag i senioridrotten, där rutinen eller självklarheten till tabeller följer med ner till barnidrotten (UngdomsBarometern, 2003). Genom idrotten utvecklas barnen i mer än bara själva idrotten, de utvecklar även bland annat sina fysiska färdigheter, identitetsutveckling, samarbetsförmåga och sociala kompetens (Vella, et al., 2013). Ledare som har fått utbildning i att stötta och instruera idrottande barn och ungdomar, i jämförelse med ledare utan denna utbildning, visar på att självkänslan och självförtroendet stiger mer inom idrotten hos de barn som blir tränade av de utbildade ledarna (Smoll, et al., 2003). De utbildade

ledarna får mer uppskattning i ledarrollen, samt att idrottarna tycker att deras idrott är roligare och mer givande när ledarna är utbildade i bland annat att stötta och instruera (Smoll, et al., 2003).

Diskussioner kring populära utbildningsområden, till syfte för att förbättra idrottsledare kunskaper, har tidigare förts mellan idrottsledare inom barnidrotten (Wiersma & Sherman, 2005). De kategorier som var mest populära som eventuellt utbildningsområde är bland andra pedagogik, psykologi och ledarskap. Inom dessa tre kategorier nämndes även några ytterligare ämnen som ansågs vara viktiga att beröra inom ledarutbildningar, som bland andra stress, frustration och förvirring, samt att kunna kombinera roliga och givande träningsövningar (Wiersma & Sherman, 2005).

Utbildade och kunniga ledare gör alltså idrotten mer motiverande för barn och ungdomar, då idrotten blir roligare och mer givande med utbildade och kunniga ledare. Idrottare utvecklas inte bara inom idrotten, utan de utvecklas även personligt på många sätt. Barn och ungdomar lyssnar på och tar efter vuxna, vilket tyder på vikten av kunniga ledare inom barnidrotten.

3 Syfte

Syftet med studien är att undersöka Gävleborgs idrottsledares uppfattningar om barns tävlande i den organiserade idrotten.

3.1 Frågeställningar

- Vilka uppfattningar har idrottsledare om tävling och seriespel inom barnidrotten?
- Hur är ledarnas uppfattningar om syftet med barns idrottande?
- Hur uppfattar ledarna barns, föräldrars och ledares åsikter angående barns tävlande?

4 Metod

I denna studie har en kvantitativ metod valts för att undersöka uppfattningarna hos en bredd av barn- och ungdomsledarna inom idrotten, från ett flertal olika idrotter. Insamlingsmetoden som har använts är enkäter, som skickades ut via internet. Med samarbete från Gävleborgs Idrottsförbund och SISU Idrottsutbildarna har enkäten skickats ut till idrottsledare i Gävleborgs län.

4.1 Urval

De personer som deltog i denna studie är barn- och ungdomsledare inom de 61 olika idrotterna som finns registrerade hos Gävleborgs Idrottsförbund. Målet var att nå ut till hela populationen av barn- och ungdomsledare, dvs. alla barn- och ungdomsledare inom den organiserade idrotten i Gävleborgs län. Men eftersom att det inte, enligt SISU Idrottsutbildarna och Gävleborgs idrottsförbund, finns något tillförlitligt sätt att undersöka hur många barn- och ungdomsledare det finns i Gävleborgs län, blev målet att komma i kontakt med så många idrottsledare som möjligt.

Deltagarna blev kontaktade på fyra olika sätt, det för att försöka komma i kontakt med hela målpopulationen. 310 ledare blev kontaktade direkt via deras privata mail, och det var ledare som hade sin mailadress utskrivet på sin förenings hemsida. Ytterligare 720 mail med länken till enkäten skickades ut till Gävleborgs föreningars gemensamma mailadress, där den ansvarige för adressen blev ombedd att sprida länken till barn- och ungdomsledarna i föreningen. Studieansvarige i samarbete med Gävleborgs Idrottsförbund och SISU Idrottsutbildarna, kom i kontakt med föreningarnas mailadresser genom IdrottOnline¹. Resterande ledare kom i kontakt med enkäten via SISU Idrottsutbildarnas och Gävleborgs Idrottsförbunds hemsida, eller via deras facebook-sida. Där publicerades länken tillsammans med en informationstext, och idrottsledare som läste detta blev ombedda att delta. Hemsidan har i genomsnitt ett besöksantal på 1000 personer i månaden, och via inlägget på deras facebook-sida var det drygt 5000 personer som kom i kontakt med länken till enkäten. Totalt är det 346 ledare som har deltagit i studien.

4.2 Datainsamling

I denna kvantitativa studie används webbenkäter som datainsamlingsmetod för att besvara studiens syfte och frågeställningar. En kvantitativ studie baserad på enkäter når ut till en stor grupp av människor, och informationen som samlas in ger en yttlig men bred information om ämnet (Hassmén & Hassmén, 2008). Enkäten utformades av studieansvarige i ett datorprogram för enkäter, utifrån studiens syfte. Kontaktpersonen från SISU Idrottsutbildarna, som arbetar med barn och ungdomsfrågor inom idrotten, fick även möjlighet att ge synpunkter på enkätens utformning. Enkäten börjar med en kort informationstext till deltagarna, följt av fyra bakgrundsfrågor och därefter 16 frågor av flervalstyp och frågor med skattningsskalor. Frågorna med skattningsskalor hade svarsalternativ mellan 1 till 5, där 1 står

¹ IdrottOnline är ett system som hjälper till med kommunikation och administration mellan förbund och föreningar (Riksidrottsförbundet, 2016), där bland annat mailadresser finns registrerade.

för *stämmer inte alls* och 5 står för *stämmer helt*. I slutet av enkäten finns även en övrig fråga där deltagarna kan tillägga med egna ord om de har ytterligare synpunkter inom ämnet. Se enkät i bilaga 1. Fasta svarsalternativ valdes till de flesta frågorna för att enkäten ska vara enkel och smidig att fylla i, vilket kan förhindra eventuella bortfall (Hassmén & Hassmén, 2008). Länken till enkäten skickades ut via mail till idrottsledarna, samtidigt som länken även publicerades på Gävleborgs Idrottsförbunds och SISU Idrottsutbildarnas hemsida samt facebookside. Deltagarna hade två veckor på sig att besvara enkäten, där de efter en vecka fick en påminnelse om att besvara enkäten.

4.3 Etik

Tillsammans med länken till enkäten fick deltagarna ett missivbrev (se missivbrev i bilaga 2), där de blev informerade om vad studien handlade om och Vetenskapsrådets fyra huvudkrav vad gäller etik; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2002). I brevet stod det att deltagandet var frivilligt och att de som svarade på enkäten kunde avbryta sitt medverkande när som helst, samt att uppgifterna som samlades in endast skulle användas till studiens syfte. Information gavs också om att alla svar behandlas konfidentiellt, samt att inga obehöriga kan ta del av svaren och att inga deltagare kan identifieras i rapporteringen av enkäten (Hassmén & Hassmén, 2008) (Vetenskapsrådet, 2002).

4.4 Analys

För att kunna studera resultatet delades frågorna in i under rubrikerna; bakgrundsfrågor, de tre frågeställningarna och övriga frågor. Frågorna med fasta svarsalternativ genererade direkt i stapeldiagram respektive cirkeldiagram, i datorprogrammet som användes till enkäterna. Utifrån diagrammen kunde en utläsa och studera både antal och procentandel. I resultatdelen, gällande frågorna med skattningsskalor, har alternativ 1/*Stämmer inte alls* och 2/*stämmer delvis* slagits ihop, samt alternativ 4/*stämmer ganska bra* och alternativ 5/*stämmer helt*. Alternativ ett och två redovisas under en gemensam resultatsiffra, lika så med alternativ fyra och fem, detta för att resultatdelen ska vara lättare att läsa och förstå. På frågorna med fasta svarsalternativ som även hade ett alternativ med övrigt, där respondenterna kunde skriva ett svar med egna ord, räknades procentandelen ut manuellt för de ”övriga” svaren som redovisas i resultatdelen. En korrelationsanalys genomfördes mellan två frågor för att undersöka samstämmigheten mellan dem. Korrelationsanalysen gjordes med hjälp av SPSS 19 (SPSS Inc., California State University, Los Angeles, USA) och Pearson’s correlation coefficient. De två frågorna var *Jag tycker inte att barns ska tävla i idrott, de är för unga* och *Jag tycker att*

det ska finnas seriespel med tabeller inom barnidrotten. Signifikansnivån sattes till 95 % (p = 0,05).

De två sista frågorna i enkäten, även kallade övriga frågor, innehöll öppna svarsalternativ, dvs. att respondenterna svarade med egna ord. På den näst sista frågan skrev respondenterna en ålder på barnen då de tycker att det är rätt att börja med tabeller med seriesegrare inom barnidrotten. Utifrån åldrarna som skrevs kunde en medelålder och den ålder som förekom flest gånger räknas ut, samt att en kunde se den högsta respektive lägsta åldern som angavs. Sista frågan var om ledarna hade någonting de ville tillägga angående ämnet. Dessa svar lästes igenom ett flertal gånger, och utifrån innehållet delades svaren in i tre kategorier. Analysen av svaren gjordes utifrån en deskriptiv design, dvs. att svaren lästes igenom och sedan redovisades genom en beskrivande och förtydligande design av vad som framkommit (Hassmén & Hassmén, 2008).

5 Resultat

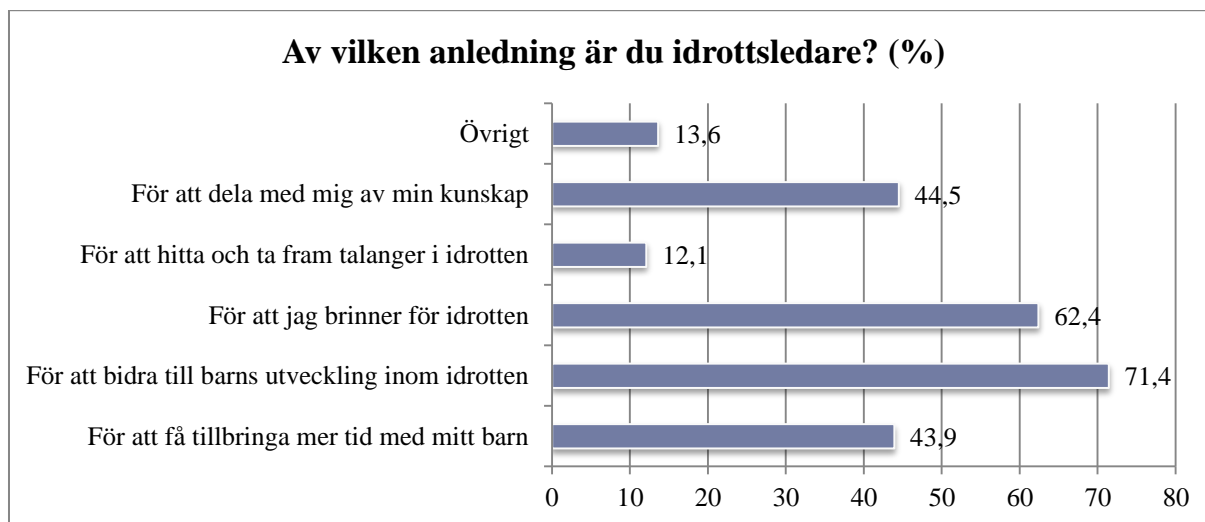
5.1 Idrottsledarna

Totalt svarade 346 ledare på enkäten, med ett fåtal bortfall på enstaka frågor. Det var 108 kvinnor (31,2 %) och 237 män (68,5 %) som deltog. En deltagare (0,3 %) valde att kryssa för det tredje alternativet och ville inte ange kön.

Den största delen av respondenterna är bosatta i Gävle kommun (39,3 %), följt av Sandviken kommun (17,9 %), Hudiksvalls kommun (10,4 %), Söderhamns kommun (9,8 %) och Bollnäs kommun (8,1 %). Resterande respondenter är bosatta runt om i Gävleborgs län, med undantag för 1,2 % som är bosatta utanför Gävleborgs län. Trots att studien är avsedd för idrottsledare i Gävleborgs län, har ledarna som är bosatta utanför Gävleborg räknats med, då de fortfarande kan vara ledare inom Gävleborgs gränser. Fotboll, med 36,4 %, är den idrott som majoriteten av respondenterna är ledare för i denna undersökning. Därefter kommer innebandy (19,9 %), ishockey (10,7 %), handboll (7,8 %), bandy (6,1 %), gymnastik (4,9 %), ridsport (3,2 %), alpin skidåkning (2,9 %), orientering (2,9 %) och längdskidåkning (2 %). Utöver dessa nämnda idrotter representeras drygt 30 andra idrotter där någon eller några ledare har deltagit från varje idrott.

Varför deltagarna är ledare i sin idrott finns det flera orsaker till. På frågan angående anledningen till att deltagarna är ledare, fanns det fem fasta alternativ att välja på och ett

alternativ med övrigt där de kunde skriva med egna ord. Det var på denna fråga möjligt att välja mer än ett alternativ. De två viktigaste anledningarna från de fasta alternativen är; *Att få bidra till barns utveckling inom idrotten* (71,4 %) samt; *Att ledarna brinner för idrotten* (62,4 %). Se figur 1. Under punkten övrigt, där 47 av ledare skrev med egna ord, var det några svar som upprepades ett flertal gånger. Det var många svar under punkten övrigt som handlade om att det var roligt att vara ledare (27,7 % av de 47 ledarna), och att många av ledarna är frivilliga föräldrar som ställer upp för sitt barn och för gruppen (29,8 % av de 47 ledarna).

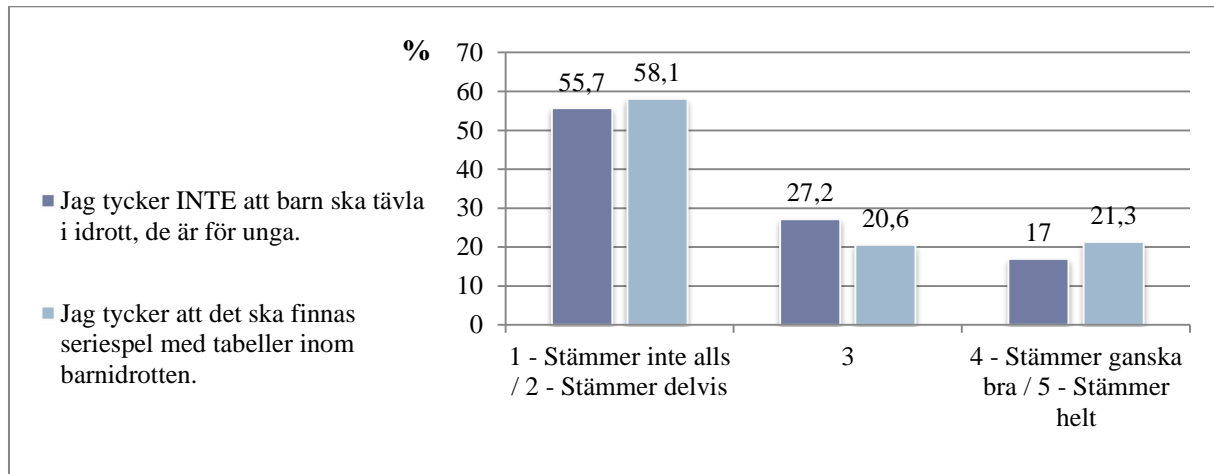
Figur 1. Det var möjligt att välja mer än ett svarsalternativ. Redovisas i procent (%). (n = 346)

Idrottsledarna som deltog i denna studie var alltså barn- och ungdomsledare i Gävleborgs län, både män och kvinnor. Majoriteten av ledarna är bosatta i Gävle kommun, följt av Sandviken kommun och Hudiksvalls kommun. Drygt en tredjedel av respondenterna är ledare inom fotboll, medan även många andra idrotter representeras, så som bland andra innebandy, ishockey, handboll, bandy och gymnastik. Den främsta anledningen till att många av idrottsledarna är ledare inom i idrotten, är för att bidra till barns utveckling inom idrotten.

5.2 Uppfattningar om tävling och seriespel inom barnidrotten

Resultatet visar att endast 17 % av ledarna inte tycker att barn ska tävla i idrott, medan 55,7 % av ledarna tycker att barn ska tävla i idrotten (se figur 2). Däremot tycker 58,1 % av ledarna att det inte ska finnas seriespel med tabeller inom barnidrotten, medan 21,3 % tycker att det ska finnas seriespel med tabeller inom barnidrotten (se figur 2). En korrelationsanalys gjordes mellan dessa två frågor, där ett signifikant samband mellan frågorna visades, dock ett mycket svagt samband ($r = -0,40$ $p = 0,05$). Detta pekar på att det finns en svag samstämmighet mellan ledarna som tycker att barn inte ska tävla i idrott, och ledarna som tycker att det inte

ska finnas seriespel med tabeller inom barnidrotten. Ledarna i stort tycker inte att barns och vuxnas tävlande ska ske på samma sätt, 71,7 % av ledarna är överens om att barn och vuxna inte ska tävla på samma sätt. Endast 8,1 % tycker att barn och vuxna ska tävla på samma sätt.

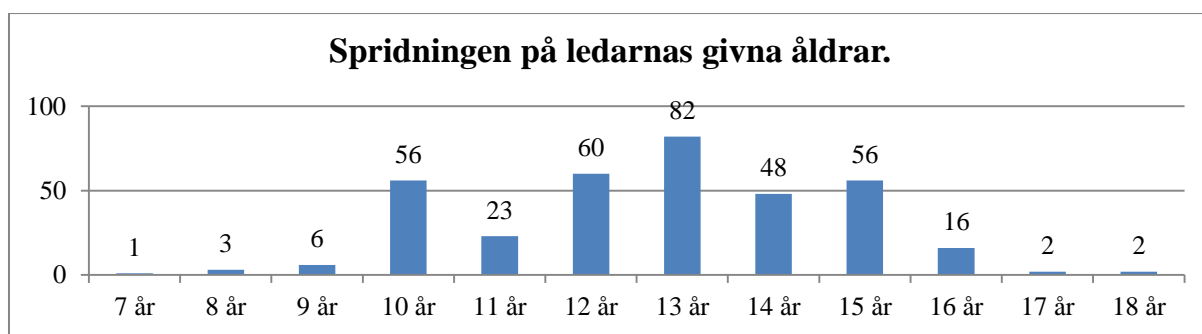

Figur 2. Majoriteten (55,7 %, n = 346) tycker att barn ska tävla, medan nästan lika många (58,1 %, n = 344) inte tycker att det ska finnas seriespel med tabeller inom barnidrotten. Det finns ett mycket svagt signifikant samband mellan dessa frågor. Redovisas i procent (%).

Att kunna utse serie-segrare inom barnidrotten anses av ledarna inte vara viktigt, 79,6 % tycker inte att det är en viktig del inom barnidrotten. Endast 7,2 % tycker att det är viktigt att kunna utse serie-segrare inom barnidrotten. Om det ska förekomma seriespel med tabeller inom barnidrotten, är det, utifrån ledarnas egna kommentarer, mer för att det kan vara roligt att kolla hur barnen ligger till, men att det ändå inte är speciellt viktigt hur tabellen ser ut. Frågan ställdes också om det är mer okej med tävlingssituationer på matcher/tävlingar än på träningar. Störst andel (37,7 %) valde alternativet *stämmer ganska bra* eller *stämmer helt*. Samtidigt som 31,3 % valde det tredje och mest neutrala alternativet, och 31,1 % valde *stämmer inte alls* eller *stämmer delvis*. Resultatet visar alltså en ganska jämn fördelning på alla svarsalternativ, dock lutar resultatet svagt mot att det är mer okej med tävlingssituationer på matcher/tävlingar än vad det är på träningar.

Majoriteten av idrottsledarna tycker alltså att barn kan tävla i sin idrott, och tävlingen ska då vara anpassad efter barnen, inte efterlikna hur vuxna tävlar. Tävlings inom barnidrotten behöver inte ske med seriespel och tabeller, då det enligt ledarna inte är viktigt att kunna utse serie-segrare inom barnidrotten. Dock menar vissa ledare att det kan vara roligt att kunna kolla i tabeller, men inte för att det är viktigt att kunna utläsa placeringar.

En fråga i enkäten var vid vilken ålder ledarna tycker att det är bra att börja med tabeller och seriesegrar, där det fanns tre alternativ att välja mellan. 9,1 % av ledarna tycker att det alltid är bra med tabeller och seriesegrar inom barnidrotten. Samtidigt som nästan lika många (10 %) ledare inte tycker att barnidrott ska förknippas med seriesegrar och tabeller, d.v.s. att det inte bör förekomma seriesegrar och tabeller inom barnidrotten. Det tredje alternativet som deltagarna kunde välja på frågan var, *Det är okej vid en viss ålder (ange ålder)*. Efter denna fråga fick deltagarna själva skriva ålder på barnen då de tycker att det är lämpligt att börja med seriesegrar och tabeller. Det var 291 ledare som angav ålder. Åldrarna då ledarna tycker att det är okej att börja med tabeller och seriesegrar är från 7 års ålder upp till 18 års ålder. Både åldern som förekommer flest gånger bland svaren och en avrundad medelålder är 13 år. Spridningen på de givna åldrarna visas nedan i figur 3.

Figur 3. Diagrammet visar antal ledare som har angivit respektive ålder. Några ledare angav inte en exakt ålder, utan angav ett par åldrar istället, alltså mer än en ålder per ledare. Redovisas i antal ledare. (n = 291)

På sista frågan i enkäten fick deltagarna skriva med egna ord om det var någonting de ville tillägga angående barns tävlande inom idrotten. Det var drygt två tredjedelar av de 346 ledarna som delade med sig av sina åsikter. Analysen av de angivna kommentarerna gav tre kategorier. En av de tre kategorierna som togs fram utifrån ledarnas kommentarer var, *Hela livet består av vinster och förluster*. Denna kategori innefattar omkring 25 kommentarer som berör kategorin. Ledarna pekar där på att barn tävlar i nästan allt idag, och barn vet vem som vinner och förlorar oavsett om idrotten använder sig av tabeller eller inte. Samt att ledarna tycker att det är viktigt för barnen att lära sig hantera både vinst och förluster, eftersom att det kommer finnas med hela livet. En ledare skrev:

Att tävla är en del av idrotten. Sen är det en ledarfråga hur viktigt det är att vinna, barnen bör lära sig tidigt att man både vinner och förlorar och hur man hanterar detta.

Utifrån kommentarerna går det att utläsa, att de ledare som har skrivit kommentarer, menar att många barn ofta tävlar med kompisar, syskon, och även hemma med familjen när sällskapsspel spelas. Om barnen lär sig att förlora är en naturlig del i tävlandet, lär de sig också att det inte är någon katastrof att förlora ibland, anser ledarna. Många gånger tycker barn, enligt ledarna, att tävling är roligt, där vinst och förlust är en naturlig del i sammanhanget.

5.3 Uppfattningar om syftet med barns idrottande

Idrottsledarna anser att barnidrottens främsta syfte är att idrott ska vara roligt för barnen, enligt resultatet i studien. Nästan alla ledare (98,5 %) instämmer om att barnidrott handlar om att barnen ska tycka att det är roligt, där det inte är speciellt viktigt med vinster och prestationer. 92,7 % av ledarna tycker inte att det viktiga är att vinna och prestera inom barnidrotten. Många ledare (89 %) tycker också att det är viktigt att alla barn får lika mycket speltid/tävlingstid. Utifrån de övriga kommentarerna som var den sista delen i enkäten, kopplat till mängden speltid/tävlingstid, går det att säga att många ledare vill ge alla barn chansen till lika mycket tid. Men att om vissa barn inte vill delta lika mycket under en match/tävling så accepteras det, samt att barnens ork ibland avgör mängden tid. Vissa ledare tycker också att det ibland är rätt att justera tiden beroende på hur mycket eller lite barnen har varit närvarande på träningar.

De flesta ledarna är alltså överens om att det viktiga med barnidrott är att barnen ska ha roligt, där vinst och prestation inte ska vara målet med idrotten. Det är också viktigt att alla barn får chans till lika mycket speltid/tävlingstid, om barnen själva vill.

Den andra kategorin som togs fram genom ledarnas kommentarer, innehållande ungefär 60 kommentarer, är *Vad barnidrotten handlar om*. Kommentarererna under denna kategori handlar om att barnen ska ha roligt, må bra, utvecklas och att alla ska få vara med inom barnidrotten. En ledare skrev exempelvis:

Så länge alla barn har roligt så har man lyckats med en stor del av sitt ledarjobb.
Det är något alla borde sträva efter.

En annan ledare skrev:

Folkhälsan är nog det viktigaste.

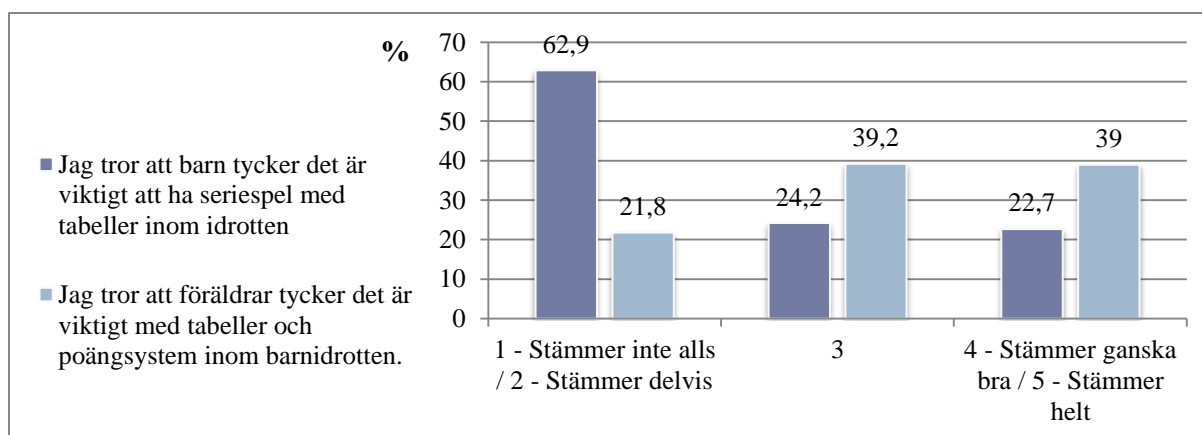
Ledarna menar att barnidrott främst handlar om att idrott ska vara roligt, samt att alla barn ska ges samma förutsättningar till att delta, och att barnen ska må bra av att idrotta. Fokusen ska, enligt ledarna, inte ligga på att vinna och barnen ska inte vara tvungna att prestera bra hela tiden. Barnidrotten ska enligt dessa ledare även handla om barnens individuella utveckling, både personlig utveckling och utveckling inom idrotten. I och med att alla individer utvecklas olika snabbt, är det viktigt att kunna möta alla barn på deras nivå, menar ledarna. En ledare skrev en kommentar om att det är viktigt att idrotten ses som en utbildning:

I skolan har alla rätt till utbildning och alla skriver prov. På samma sätt ska alla barn få lika chans till utbildning inom idrotten och alla ska få vara med på matcherna.

Många av de ledare som har skrivit en kommentar inom kategorin *Vad barnidrotten handlar om*, tycker att toppning inom barnidrotten inte bör förekomma, eftersom att det lätt utesluter barn från idrotten. I fall där ledare toppar sitt lag, händer det många gånger att de barn som inte kommit lika långt i utvecklingen inte får chansen. Ingen vet hur mycket en person kan utvecklas i så tidig ålder, alltså är det viktigt att låta barnen utvecklas i sin egen takt, menar ledarna.

5.4 Uppfattningar om barns, föräldrars och ledares åsikter

73,3 % av ledarna uppfattar att barn och vuxna har delade åsikter när det gäller tävling, seriespel och tabeller inom barnidrotten, medan endast 9,9 % av ledarna uppfattar att barn och föräldrar har samma åsikter. 62,9 % av ledarna uppfattar att barn inte tycker att det är viktigt med seriespel och tabeller, samtidigt som endast 21,8 % av ledarna uppfattar att föräldrar inte tycker att det är viktigt med seriespel och tabeller (se figur 4). Alltså uppfattar många av ledarna att föräldrar tycker att det är viktigare med seriespel och tabeller inom barnidrotten, än vad de uppfattar att barnen själva tycker.

Figur 4. Diagrammet visar att flera ledare uppfattar att föräldrar tycker att det är viktigare med seriespel och tabeller, än vad de uppfattar att barnen själva tycker. Redovisas i procent (%). (n = 344)

Det är viktigt att barn idrottar för att det är roligt, uppfattar många av ledarna (83,2 %) att föräldrar tycker. Något annat som ledarna också uppfattar som ganska viktigt hos föräldrar är att alla barn får lika mycket matchtid/tävlingstid. Dock uppfattar inte ledarna att föräldrar tycker det är lika viktigt att alla barn får lika mycket matchtid/tävlingstid, som det är viktigt att barn ska idrotta för att det är roligt. Vad gäller mängden matchtid/tävlingstid svarade 59,4 % av ledarna att det *stämmer helt* eller *stämmer ganska bra*, och 17,1 % av ledarna uppfattar att föräldrar inte tycker att det är så viktigt med lika mycket matchtid/tävlingstid. De ledare som uppfattar att föräldrar tycker det är viktigt att deras barn vinner i sin idrott, är 45,1 % av alla ledarna. 23,9 % av ledarna uppfattar att föräldrar inte tycker att det är viktigt att deras barn vinner i idrotten.

Utifrån detta resultat kan en utläsa att många av ledarna inte tror att barn och vuxna har samma åsikter angående tävling, seriespel och tabeller. Ledarna tror också att föräldrar tycker att det är viktigare med seriespel och tabeller än vad barnen själva gör. De flesta ledarna uppfattar att majoriteten av alla föräldrar tycker att det är viktigt att barn idrottar för att det är roligt. Samtidigt som många ledare uppfattar att föräldrar tycker det är viktigt att barnen får lika mycket matchtid/tävlingstid. Det är lite mer blandade åsikter vad gäller om ledarna tror att föräldrarna tycker det är viktigt att deras barn vinner i sin idrott, dock är det fler ledare som är riktade åt att de tror att ganska många föräldrar tycker att det är viktigt att deras barn vinner i sin idrott.

Drygt 30 kommentarer från ledarna, utformade kategorin *Barn kan hantera tävling, men inte vuxna*. Om barn ska tävla eller inte inom idrotten, tycker ledarna är ett vuxenproblem. En ledare skrev kommentaren:

Jag tror inte det är barnen som har problem med att tävla utan det är vissa föräldrar eller ledare som inte kan hantera det på ett bra sätt. Barn tycker det är kul att tävla vare sig det är på träning, tävling eller i leken för den delen. Sen är det glömt vare sig man vann eller kom sist när man fått sitt glas saft, fika eller vad det nu är.

En annan ledare menar att:

Det är vuxenvärlden som lägger en massa värderingar huruvida det finns vinnare och förlorare och om barnen blir ledsna eller inte.

Barnen klarar, enligt ledarna som har skrivit en kommentar, av att både vinna och förlora, bättre än vad vuxna föräldrar och ledare gör. Det är ofta vuxna som pressar och pushar barnen för hårt, och lägger för mycket värderingar i vinster och förluster, tycker ledarna. En ledare visar detta genom sin kommentar:

Jag tycker det är för mycket föräldrar som vill vinna och pressar sina barn.
Barnen som jag tränar bryr sig inte om de vinner eller förlorar.

Samtidigt tycker många av ledarna, utifrån kommentarerna, att barn utvecklas mycket med hjälp av engagerade ledare och föräldrar, men de måste vara engagerade på rätt sätt. Låt barnen tävla, utbilda istället ledare och föräldrar i att hantera barnens vinster och förluster, menar ledarna. Ledarna säger också att det är vuxna som gör detta till en diskussion, det är bättre att utbilda vuxna i att det är viktigare hur barnen vinner eller förlorar, istället för att det handlar om att vinna eller att förlora. Det är, enligt ledarna, viktigt med utbildade ledare och föräldrar inom barnidrotten, då ledare och föräldrar ska stötta och heja på barnen i både med och motgångar.

6 Diskussion

6.1 Resultat

Ett av de viktigaste resultaten som framkom i denna studie var att majoriteten av ledarna tycker att barnidrott ska innehålla tävlingsmoment, medan ungefär lika många ledare inte tycker att barnidrotten ska innehålla seriespel och tabeller. Många av ledarna tycker inte heller att det är viktigt att kunna utse seriesegrare inom barnidrotten. Resultaten som precis nämndes ger en samstämd bild med flera av de egna kommentarerna som ledarna fick ge i slutet av

enkäten, att ledarna uppfattar att barn tycker om själva tävlingsmomenten i sig och att de tävlar i nästan allt som går oavsett om det gäller idrott eller inte. Kommentarer handlade även om att det är bra för barnen att lära sig vikten av att både vinna och förlora, då det följer med dem livet ut. Detta resultat är intressant och kan jämföras med tidigare studier om hur barnen själva resonerar (UngdomsBarometern, 2003). I UngdomsBarometerns intervjustudie visade barnen mest intresse av själva tävlingssituationen i sig, där seriespel och tabeller inte spelade speciellt stor roll, och att om det fanns tabeller skulle barnen säkert kontrollera dem ibland samtidigt som att det inte var viktigt att tabellerna fanns. Samma studie, 2003, visade också att föräldrar var mer intresserade av seriespel och tabeller än vad barnen själva var. Även det resultatet från UngdomsBarometerns studie speglar ledarnas uppfattningar i denna studie av barns och föräldrars inställningar till seriespel och tabeller. Många av ledarna uppfattade att föräldrar tycker det är viktigare, att barnidrotten innehåller seriespel och tabeller, än vad barnen själva tycker. Det nämnda ovan, ger en överensstämmande bild av ledarnas uppfattningar vad gäller att barn respektive vuxna många gånger har olika åsikter angående tävling, seriespel och tabeller inom barnidrotten.

Resultatet i denna studie stämmer inte överens med Carlsson och Franssons (2006) studie om att barn och vuxna ska tävla på samma sätt. Många av ledarna tycker att barnidrott ska vara anpassad efter barnen, och idrottandet ska ske på barnens villkor. Carlsson och Fransson (2006) menar att många vuxna ser barn som vuxna miniatyrer, där barn och vuxna ska tävla på samma sätt. Det eftersom barnidrotten vuxit fram genom vuxenidrotten, där den största utvecklingen inom barnidrotten har skett de senaste 30 åren (Carlsson & Fransson, 2006). Utifrån det går det att säga att ledarna i denna studie ser både anpassningen och utvecklingen inom barnidrotten som positivt, då de vill att barnidrotten ska vara anpassad till barnen. Att barnidrott ska vara anpassad till barn är även vad barnarättsperspektivet inom Riksidrottsförbundet strävar efter (Riksidrottsförbundet, 2015).

Ledarna fick svara på vid vilken ålder de tycker att det är rimligt att börja med tabeller och seriesegrar. Några av ledarna (ca 9 %) tycker att det alltid, oavsett ålder, är bra med tabeller och seriesegrar inom barnidrotten, samtidigt som några av ledarna (ca 10 %) inte alls tycker att det ska finnas tabeller och seriesegrar inom barnidrotten. Det fanns även ett alternativ på den frågan där de kunde skriva vid vilken ålder de tycker att tabeller och seriesegrar är lämpligt, där många av ledarna skrev en ålder. Åldrarna som skrevs var det en ganska stor spridning på, från 7 år upp till 18 år. Men det intressanta är, att både medelåldern och den åldern som förekom flest gånger bland svaren är 13 år. Alltså åldern då barnidrott övergår till

ungdomsidrott enligt Riksidrottsförbundet (Riksidrottsförbundet, 2015), samt åldern då en del idrotter har beslutat att börja med seriespel och tabeller. Att många ledare angav åldern 13, eller runt omkring, kan ha att göra med att ledarna är insatta och pålästa angående Riksidrottsförbundets styrningar och rekommendationer.

Det är för att bland annat minska toppning och för tidig specialisering som seriespel med tabeller tas bort mer och mer, menar Riksidrottsförbundet, då det lätt leder till att alla barn inte får samma chans att vara med inom barnidrotten (Riksidrottsförbundet & Wahlström, 2016). Dessa ändringar är någonting som många kanske ser som positivt inom barnidrotten, eftersom att majoriteten av ledarna i denna studie uppfattar att föräldrar tycker att barn ska idrotta för att det är roligt, lika så tycker nästan alla ledare att det viktiga med barnidrott är att barnen ska tycka att det är roligt. Eftersom barn många gånger lyssnar på och tar efter vuxna och föräldrar (Chan, et al., 2010), och det är även många gånger föräldrar som introduserar exempelvis tabeller för barn (UngdomsBarometern, 2003), kan det hända att barnens inställning till tävling, toppning, tidig satsning och likande påverkas av vuxna. Alltså att barnen kan bli mer positiva till seriespel och tabeller, eftersom att det tydligare går att utläsa vinnare, om vuxna uppmuntrar till det.

Toppning och tidig satsning kan leda till att alla barn inte får samma chans till att vara med inom idrotten (Riksidrottsförbundet & Wahlström, 2016), vilket många ledare i denna studie uppfattar att föräldrar tycker är viktigt att barnen får. Även där ledarna fick dela med sig av sina egna kommentarer, sist i enkäten, kom det ett flertal gånger upp att ledare inte tycker att det ska förekomma toppning inom barnidrotten, då det kan utesluta barn från idrotten. Ett flertal ledare i studien uppfattar även att föräldrar tycker att det är ganska viktigt att deras barn vinner i sin idrott. Utifrån dessa två resultat går det att säga att det inte alltid är lätt att göra alla, i det här fallet föräldrar, helt nöjda, då dessa resultat i vissa fall talat mot varandra. Diskussioner om att toppa och satsa tidigt inom idrotten finns alltid, och hur vanliga dessa händelser är inom olika idrotter kan skilja sig mellan olika idrottskulturer (Wagnsson & Patriksson, 2007).

Ledarnas uppfattningar angående syftet till barns idrottande, följer Riksidrottsförbundets barnarättsperspektiv (Riksidrottsförbundet, 2015) och idrottens verksamhetsidé (Idrotten vill, 2015) rätt bra. Nästan alla ledare tycker att det viktiga med barnidrott är att barnen ska tycka att det är roligt och får chans till lika mycket deltagande, vilket både barnaperspektivet och idrottens verksamhetsidé strävar efter. Många av ledarna i denna studie håller också med om

att det inte är viktigt att barnidrott handlar om att vinna, även det passar in under barnarättsperspektivet och idrottens verksamhetsidé, där fokusen ligger på att utveckla barnen personligt och att barnen ska må bra. Detta ses som positivt hos ledarna, eftersom att Vella m.fl. (2013) menar att barn även utvecklas i bland annat fysiska färdigheter, identitetsutveckling, samarbetsförmåga och social kompetens av att idrotta (Vella, et al., 2013). Under de övriga kommentarerna från ledarna framgår det också att ledare tycker att mycket av fokusen inom barnidrotten ska handla om barnens individuella utveckling, både utveckling inom idrotten och den personliga utvecklingen. Det ses också som positivt, att ledarna även vill fokusera på barnens personliga utveckling då de utövar en idrott, eftersom att Vella m.fl. (2013) menar att utövandet av idrott hjälper till med den personliga utvecklingen.

Ledarnas egna kommentarer handlade även mycket om att barn kan tävla utan problem, men att tävling inom barnidrotten många gånger kan vara ett vuxenproblem. Många av ledarna uppfattar att barn ofta klarar av att hantera både vinster och förluster bättre än många föräldrar och ledare, samt att ledare menar att vuxna pressar och pushar barnen lite för hårt ibland. Upprepande kommentarer skrevs också om att föräldrar och ledare borde få utbildning ibland annat hur en ska hantera vinster och förluster bäst anpassat till barnen som idrottare. Smoll m.fl. (2003) menar att ledare som har fått utbildning i bland annat att stötta och instruera inom barnidrotten blir bättre ledare. Barnen som tränades av ledarna som fått denna utbildning, i jämförelse med ledare utan denna utbildning, visar på större självkänsla och självförtroende (Smoll, et al., 2003). En annan studie (2005) visar på att utbildning inom just pedagogik, ledarskap och psykologi är intressanta områden för eventuell utbildning hos ledare och föräldrar, samt även hur en ska hantera bland annat stress och frustration (Wiersma & Sherman, 2005). Många av ledarna från denna studie, uppfattar att barn utvecklas mycket av med hjälp av engagerade vuxna. Därför är det viktigt att ledare och föräldrar är engagerade på rätt sätt så att engagemanget gynnar barnen, då många ledare tycker att det är viktigt att vuxna är med och stöttar och hejar på barnen i både med och motgångar. Studien av Smoll m.fl. (2003) visade även på att ledarna som fått utbildning får mer uppskattning i ledarrollen, då spelarna tycker att idrotten blir roligare och mer givande när ledarna har utbildats ibland annat att stötta och instruera rätt.

6.2 Metod

Anledningen till att enkäterna skickades ut via mail samt publicerades på internet och Facebook, var för att nå ut till så många ledare som möjligt och få ett bredare resultat

(Hassmén & Hassmén, 2008). Denna typ av utskick har nått ut till många ledare i Gävleborg samt blivit besvarad av 346 ledare. Dock kan utskicket vara osäkert då man inte vet vem som egentligen har svarat på enkäten eftersom att respondenterna är helt anonyma och enkäten är webbaserad. Detta gör det svårt att definiera urvalet och bortfallet i studien, samt gör att metoden blir svag. Det går inte att säga exakt hur många som har kommit i kontakt med enkäten, eller säga att enkäten har nått fram till alla som det har skickades till, men samtidigt var denna metod den mest passande för att besvara studiens syfte. I och med denna typ av utskick går det inte att generalisera resultatet för alla barn- och ungdomsledare i Gävleborg, utan det går bara att uttala sig om vad de som svarat på enkäten tycket. Det är inte helt säkert att det endast är idrottsledare som har svarat på enkäten. I missivbrevet som skickades ut tillsammans med enkäten fanns en mailadress till studieansvarige ifall att frågor skulle uppstå. Att skicka ut en enkät via mail och internet kan innebära vissa bortfall på grund av att respondenterna inte har kontakt med den ansvarige på samma sätt som om enkäterna hade delats ut personligen till varje individ. För att undvika dessa bortfall skickades mailadressen ut. Innan enkäten skickades ut till ledarna testades enkäten på några högskolestudenter, som då blev ombegärda att föreställa sig vara idrottsledare i Gävleborgs län, samt att de kunde ge eventuell feedback på enkäten. Detta gjordes för att se att frågorna hade rätt innebörd och för att se hur enkäten fungerade som utskick.

Största delen av enkäten var uppbyggd med frågor av flervalstyp eller frågor med skattningsskalor, detta för att enkäten skulle vara enkel att besvara samt förhoppningsvis leda till en högre svarsfrekvens (Hassmén & Hassmén, 2008). För att minska risken till att tvinga någon till ett svar, fanns det på frågorna av flervalstyp en punkt övrigt som respondenterna kunde välja och skriva deras svar med egna ord. En nackdel med fasta svarsalternativ kan vara att respondenterna inte tycker att något svarsalternativ passar, men blir tvungen att välja ett svarsalternativ, därför fanns punkten övrigt med. På frågorna med skattningsskalor fanns fem alternativ att välja mellan, just för att respondenterna inte skulle behöva vara tvungna att ta ställning till frågan. Med en femgradig skala går det att välja ett mer neutralt alternativ i mitten. På sista frågan i enkäten hade ledarna möjlighet att skriva en kommentar om det var någonting de ville tillägga angående barns tävlande. Denna fråga valdes att ha med för att inte missa några av ledarnas synpunkter. I resultatredovisningen, vad gäller frågorna med skattningsskalor, slogs svarsalternativ ett och två ihop samt alternativ fyra och fem. Dessa alternativ slogs ihop för att förenkla för läsaren, då det blir färre antal siffror i texten, samt att det blir tydligare åt vilket håll resultatet lutar mot.

Eftersom att det inte går att säga hur många barn- och ungdomsledare det finns inom idrotten i Gävleborgs län, går det inte att säga att resultatet innefattar hela Gävleborgs län. Däremot går det att säga att resultatet representerar en del av Gävleborgs idrottsledare. Reliabilitet innebär tillförlitligheten hos en mätning, vid god reliabilitet ska resultatet i undersökningen bli desamma vid en upprepning (Hassmén & Hassmén, 2008). Denna studie går att göra om på samma sätt igen, dock kan det vara svårt att få identiska resultat då uppfattningar kan variera samt att det kan vara svårt att kontrollera urvalet. Därför kan vara svårt att nå ut till samma personer igen eftersom att en inte vet exakt vilka som har svarat på enkäten. Med validitet menas om man verkligen mäter det som studien är avsedd att mäta (Hassmén & Hassmén, 2008). Enkäterna med frågor om ledares uppfattningar riktade sig till idrottsledare i Gävleborgs län. Samtidigt går det att diskutera om enkäten mäter det som ska mätas, då enkäten och frågorna inte har beprövats i någon tidigare studie samt att enkäten inte är gjord utifrån någon befintlig modell. Dock är enkäten framtagen tillsammans med en expert på barn- och ungdomsfrågor inom idrotten, vilket ökar innehållsvaliditeten för enkäten. Den externa validiteten är svag, då det är svårt att generalisera resultatet till alla barn- och ungdomsledare i Gävleborg.

6.3 Vidare studie

Förslag till vidare studier är först att jämföra någon eller några olika grupperna inom respondenterna, exempelvis kön, olika idrotter eller kommun. Det hade visat om uppfattningarna skilde sig mellan män och kvinnor, olika idrotter, kommuner eller vad en nu hade valt att jämföra, eller om det inte är några skillnader mellan de olika grupperna. Intressant att göra vidare studier på inom ämnet är även att undersöka föräldrars uppfattningar om barns tävlande, dels för att tävling inom barnidrotten anses vara mer av ett ”vuxenproblem” och för att många föräldrar är engagerade inom barnidrotten på ett eller annat vis. Det skulle även efter en sådan studie vara intressant att jämföra ledares och föräldrars uppfattningar i liknande frågor. Vid annat tillfälle skulle det också vara intressant att undersöka, både ledare och föräldrars uppfattningar, i större delar av Sverige. Då skulle det vara möjligt att se om uppfattningar skiljer sig på olika ställen i landet och det skulle gå att dra större generella slutsatser. För att få mer djup inom ämnet skulle det även vara intressant att genomföra en intervjustudie, med både ledare och föräldrar.

För att kanske få ett lite mer rättvisst resultat gällande individuell idrott och lagidrott, skulle författaren till en nästa undersökning kunna försöka anpassa formuleringarna av frågorna i enkäten mer till både individuell idrott och lagidrott. Innan valet av vilka begrepp som skulle

användas, exempelvis seriespel och tabeller, hade en kunnat kontrollera lite djupare vilka begrepp som förekommer mest inom individuell idrott respektive lagidrott. Detta för att bringa klarhet i och slippa onödiga funderingar kring vad som menas på frågorna i enkäten, eftersom att vanliga begrepp inom olika idrotter kan skilja sig.

7 Slutsats

Slutsatser som kan dras är att de flesta ledare som har svarat på enkäten tycker att barnidrott ska innehålla tävlingsmoment, dock behöver barnidrotten inte innehålla seriespel och tabeller. Ledarna i studien tycker generellt att tabeller och seriegrar ska börja vid 13 års ålder, vilket också är åldern då barnidrott övergår till ungdomsidrott, samt åldern då vissa idrotter redan har beslutat att börja med seriespel och tabeller. I stort uppfattar ledarna i studien att barn kan hantera tävling dvs. vinster och förluster, bättre än vuxna. Tävling inom barnidrotten uppfattas mer som ett problem hos vuxna, inte hos barnen själva, enligt ledarna. Många av ledarna tycker därför att både föräldrar och ledare borde få utbildning i vad som är bäst för barnen när de idrottar. Ledarna anser att det är viktigt med kunniga ledare och föräldrar, eftersom att de tycker att det är bra med engagerade föräldrar och ledare inom barnidrotten. En viktig slutsats i studien är även att barnidrotten främst ska handla om att barnen ska ha roligt och må bra.

Litteraturförteckning

Carlsson, B. & Fransson, K., 2006. *Regler och tävlingssystem - i barn- och tidig ungdomsidrott*, Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Chan, D. K., Lonsdale, C. & Fung, H. H., 2010. Influences of coaches, parents, and peers on the motivational patterns of child and adolescent athletes. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, November, pp. 1-11.

Fransson, K., 2006. *Barn- och ungdomsidrottens regel- och tävlingssystem, är de anpassade?*. Malmö: Svensk Idrottsforskning.

Hassmén, N. & Hassmén, P., 2008. *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. Stockholm: SISU Idrottsböcker.

Idrotten vill, R., 2015. *rf.se*. [Online]

Available at:

http://www.rf.se/ImageVaultFiles/id_29060/cf_394/IdrottenVill_2009_Webbversionny_1-c3-a5g-5b1-5d.PDF

[Använd Mars 2016].

IdrottenVill, R. &., kort vers. 2015. *rf.se*. [Online]

Available at:

http://www.rf.se/imagevaultfiles/id_29061/cf_394/idrotten_vill_09_kort_webbvers_single.pdf

[Använd Mars 2016].

Norberg, J., 2011. *"Alla matcher behöver inte sluta oavgjort"*. u.o.:Svensk Idrottsforskning.

Riksidrottsförbundet, 2014. *Anvisningar för barn- och ungdomsidrott*.

u.o.:Riksidrottsförbundet (Riksidrottsstyrelsen).

Riksidrottsförbundet, 2015. *rf.se*. [Online]

Available at: <http://www.rf.se/Barn-ochungdomsidrott/>

[Använd Februari 2016].

Riksidrottsförbundet & Wahlström, A., 2016. *tranarpasset.com*. [Online]

Available at: <https://tranarpasset.com/2016/03/23/om-tabellsystem-och-seriesegrare-i-barnidrott/>

[Använd 22 April 2016].

Riksidrottsförbundet, 2016. *idrottonline.se*. [Online]

Available at: <http://idrottonline.se/OmIdrottOnline/>

[Använd 20 April 2016].

Smoll, F. L., Smith, R. E., Barnett, N. P. & Everett, J. J., 2003. *Enhancement of children's self-esteem through social support training for youth sport coaches*. u.o.:Journal of Applied Psychology. Vol 78, No 4, 602-610..

UngdomsBarometern, 2003. *Barn & innebandy - En kvalitativ undersökning om innebandyspelande barns attityder till system utan tabeller*. Uppsala: UngdomsBarometern.

Wagnsson, S. & Patriksson, G., 2007. *Specialisering i barn- och ungdomsidrotten*. u.o.:Svensk Idrottsforskning.

Vella, S. A., Oades, L. G. & Crowe, T. P., 2013. *The relationship between coach leadership, the coach-athlete relationship, team success, and the positive developmental experiences of adolescent soccer players*. u.o.:Routledge.

Vetenskapsrådet, 2002. *Forskningsetniska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. u.o.:Vetenskapsrådet.

Wiersma, L. D. & Sherman, C. P., 2005. *Volunteer youth sport coaches' perspectives of coaching education/certification and parental codes of conduct*. u.o.:American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance. Vol 76, No 3.

Bilagor

Bilaga 1 – Enkät

Enkät till idrottsledare i Gävleborg

Enkäten är inriktad på åsikter angående tävling, seriespel och tabeller inom barnidrotten.

Bakgrunden till frågorna utgår från att:

- Benämningen idrott syftar här på organiserad idrott, dvs. föreningsidrott.
- I denna undersökning följer vi Riksidrottsförbundets definition av barn och barnidrott, där barn och barnidrott representerar barn upp till 12 års ålder.

Tack för era svar!

*Obligatorisk

Bakgrundsfrågor

Kön? *

- Kvinna
- Man
- Vill inte ange

Vilken kommun bor du i? *

- Gävle kommun
- Sandviken kommun
- Hofors kommun
- Ockelbo kommun
- Hudiksvalls kommun
- Söderhamns kommun
- Bollnäs kommun
- Ljusdals kommun
- Ovanåkers kommun
- Nordanstigs kommun
- Övrigt:

Vilken idrott är du ledare för? (Möjligt att välja fler alternativ) *

- Fotboll
- Ridsport
- Innebandy
- Tennis

- Simning
- Ishockey
- Basket
- Handboll
- Gymnastik
- Friidrott
- Övrigt:

Av vilken anledning är du idrottsledare? (Möjligt att välja fler alternativ) *

- För att få tillbringa mer tid med mitt barn
- För att bidra till barns utveckling inom idrotten
- För att jag brinner för idrotten
- För att hitta och ta fram talanger i idrotten
- För att dela med mig av min kunskap
- Övrigt:

Dina åsikter

1. Jag tycker att barn ska tävla på samma sätt som vuxna.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls

Stämmer helt

2. Jag tycker inte att barn ska tävla i idrott, de är för unga.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls

Stämmer helt

3. Jag tror att barn och vuxna har samma åsikter vad gäller tävling och seriespel med tabeller inom barnidrotten.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls

Stämmer helt

4. Det är mer okej att det förekommer tävlingssituationer på matcher/tävlingar än på träningar.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls

Stämmer helt

5. Jag tycker att det ska finnas seriespel med tabeller inom barnidrotten.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls Stämmer helt

6. Det är viktigt med tabeller för att kunna utse serieegrare i barnidrotten.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls Stämmer helt

7. Jag tror att barn tycker det är viktigt att ha seriespel med tabeller inom idrotten.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls Stämmer helt

8. Inom barnidrotten är det mer en rolig grej med seriespel och tabeller, än att det är viktigt att det finns för att kunna utläsa placeringar.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls Stämmer helt

9. Jag tycker det är viktigt att alla barn får lika mycket speltid/tävlingstid på matcher/tävlingar.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls Stämmer helt

10. Det viktiga med barnidrott är att vinna och prestera.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls Stämmer helt

11. Det viktiga med barnidrott är att barnen ska tycka att det är roligt.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls Stämmer helt

Dina tankar angående idrottsföräldrars åsikter

12. Jag tror att föräldrar tycker det är viktigt med tabeller och poängsystem inom barnidrotten.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls Stämmer helt

13. Jag tror att föräldrar tycker det är viktigt att deras barn vinner i sin idrott.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls

Stämmer helt

14. Jag tror att föräldrar tycker det är viktigt att alla barn får lika mycket matchtid/tävlingstid.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls

Stämmer helt

15. Jag tror att föräldrar tycker det är viktigt att barn idrottar för att det är roligt.

1 2 3 4 5

Stämmer inte alls

Stämmer helt

Övriga frågor

16. Vid vilken ålder tycker du att det är okej att börja med tabeller och seriesegrar inom barnidrotten?

- Det är alltid okej, oavsett ålder
- Det är aldrig okej, barnidrott ska inte förknippas med seriesegrare och tabeller
- Det är okej vid en viss ålder (ange ålder nedan)

(Ange ålder på barnen då du tycker att det är okej att ha tabeller med seriesegrar inom barnidrotten):

17. Har du någonting du vill tillägga angående barns tävlande inom idrotten?

Bilaga 2 – Missivbrev

Hej idrottsledare i Gävleborg!

Anledningen till att just du får detta mail, är för att du finns registrerad som ledare på din förenings hemsida, Gävleborgs Idrottsförbund eller hos SISU Idrottsutbildarna. Är du inte längre idrottsledare kan du bortse från detta mail, men är du fortfarande idrottsledare får du gärna läsa vidare och delta i min undersökning.

Tycker du också att barnidrott är ett viktigt ämne?

Om du håller med, är du en passande deltagare i studien.

Nu läser jag (Linnea, student på Idrottsvetenskapliga programmet) min sista termin på Högskolan i Gävle och ska skriva mitt examensarbete (i samarbete med Gävleborgs Idrottsförbund och SISU Idrottsutbildarna), där jag ska undersöka idrottsledares åsikter angående barns tävlande i den organiserade idrotten. Barns tävlande är ett hett ämne som diskuteras på många håll idag. En del idrotter har sedan en tid tillbaka slutat med tabeller och seriespel för barn, och det är fler idrotter som följer efter i detta, vilket utgör en del av intresset för att undersöka hur idrottsledare uppfattar det.

Hur går dina tankar kring detta?

Nedan finns en länk till webbenkäten och jag skulle vara väldigt tacksam om du kan avsätta ungefär 10 minuter för att svara. Deltagandet är frivilligt och det är okej att avbryta din medverkan om du skulle ångra dig. Resultatet från enkäterna kommer att användas till mitt examensarbete och SISU Idrottsutbildarna kommer eventuellt jobba vidare med det sammanställda resultatet. Dina svar kommer att behandlas konfidentiellt och inga obehöriga kommer att kunna ta del av dina svar. Ingen deltagare kommer att kunna identifieras i rapporteringen av enkäten. När arbetet är slutfört kommer det att redovisas på Idrottsvetardagen på Högskolan i Gävle och publiceras online via databasen Diva. Där kan du självklart ta del av mitt arbete, som du har varit med och bidragit till!

Klicka på länken för att komma vidare till enkäten:

<https://docs.google.com/forms/d/1VW7fKozHJqSrOuI4QvT-p5GWKfA2M4hk-PRSy5VT4E/viewform>

Vid frågor eller funderingar, kontakta mig på ofk131fg@student.hig.se

Vänliga hälsningar Linnea Fahlberg

Student på Idrottsvetenskapliga programmet, Högskolan i Gävle

Övriga kontaktpersoner:

Handledare, Anna Efverström.

Mail aeo@hig.se och telefon 026-64 88 74.

SISU Idrottsutbildarna Gävleborg, Henrik Persson.

Mail henrik.persson@gavleborg.rf.se

